

Ds. J. Strating - Zondag 51

„ . . en vergeef ons onze schulden . . “

Ps. 32: 5
Ps. 117: 1
Ps. 51: 5,6,7
Ps. 130: 2,4
Ps. 25: 4,6
Luk. 7: 36 - 50
Zondag 51

Geliefden in onze Heere Jezus Christus,

Broodnodig is voor ons deze vijfde bede van het Onze Vader. Alleen al blijkt het woordje "EN" dat haar verbindt aan de vierde bede om brood.

Geef ons heden ons dagelijks brood EN vergeef ons onze schulden, elke dag!

Bovendien, bij deze bede komt ook weer duidelijk en scherp uit, dat bidden het voornaamste stuk van onze dankbaarheid is. (vgl. Zondag 45). Want Christus leert ons hier eigenlijk bidden én danken tegelijk. Hij leert ons immers vergeving *vragen*, maar ook vergeving *schenken*.

"En vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren". En die beiden, bidden én danken, om des bloeds van Christus' wil. Zijn vergeving werkt onze vergeving uit.

Zo gaat het nu altijd in het Verbond. Dat is wel eenzijdig in zijn ontstaan- God is de Eerste en Hij kwam naar ons toe. Maar dán wordt het tweezijdig, wederkerig, vice versa in zijn bestaan!

Onze Heiland leerde dan ook bidden naar de Schriften. Denkt u maar aan twee aangrijpende taferelen in het Evangelie, - tegenhangers van elkaar.

Aan Lukas 7, aan die zondares in het huis van Simon, de Farizeeër. En aan die slaaf uit Matth. 18, wie veel vergeven was; maar zijn medeslaaf niet wilde kwijt schelden dat onbetekenende bedragje, dat deze hém verschuldigd was. Van die vrouw zegt Jezus dan: "Haar zonden zijn haar vergeven, al waren zij vele, *want* zij betoonde veel liefde".

Maar die man wordt gehouden aan zijn schuld, hoewel ze hem al kwijtgescholden was, *omdat* hij niet vergeven heeft die hém schuldig was!

Wij weten dus, dat onze Vader, tot Wie we hier bidden, óók Rechter is, die in Christus veroordeelt en vrijspreekt. Tegen die achtergrond gaan we luisteren naar Christus' onderwijs in:

"De bede om schuldvergifenis voor de kinderen gods"

1. De grootheid van onze schuld.
2. De rijkdom van onze verlossing.
3. De maat van onze dankbaarheid.

1. Christus leerde ons bidden om vergeving van onze schulden. Daarmee hebben we direct erkend en beleden, dat er veel te vergeven is. Niet maar schuld in het enkelvoud, maar *schulden*, meervoud! En hoe meer we óók bij deze vijfde bede onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, hoe méér we ook in dat meervoud gaan denken en bidden.

Onze schulden.

Dat zijn de schulden, zo leert de Catechismus ons hier, van óns, arme zondaren!

Nee, daarmee wil dit leerboek ons vooral niet beklagen, alsof die uitdrukking zou betekenen: ons, arme stakkerds, slachtoffers van de misdaad;;, tegen onze wil. Maar wij worden ermee herinnerd aan wat in het begin van de Catechismus werd gezegd. Over de

HOEgrootheid van onze zonden en ellenden. Dát wordt ons hier getoond als een grote schuld.

Zonden zijn schulden!

En even verder staan deze woorden wil ons ál onze misdaden, en óók de boosheid die ons altijd aanhangt, niet toerekenen. Daar wordt dus gedacht niet alleen aan wat bedreven *is*, wat verleden tijd is, maar ook aan wat er vandaag, in het heden is, en wat blijft in de toekomst, zolang we leven. Ook die blijvende zondige natuur betekent *blijvende* schuld. Steeds nieuwe schuld, noodzaak van steeds nieuwe vergeving. Christus leert ons met open ogen de schuldvraag aan de orde te stellen. Hij leert ons daarbij niets te camoufleren, en éérlijk uit te komen ook voor de boosheid, die ons altijd aanhangt.

Welnu, schulden – die kunt u alleen maken en hebben jegens iemand, met wie u in een bepaalde verhouding staat. Bijvoorbeeld jegens een leverancier, en onze Overheid, én bij onze God.

Schulden ontstaan toch, doordat wij ons niet houden aan wat er afgesproken werd. Aan hetgeen van ons in dié bepaalde verhouding gevraagd wordt.

En DIT vraagt de HEERE van ons: heb Mij lief en het Mijne. En dat deden we niet! Dat betaalden we niet. Zonde – dat is schuld voor God, een schuldig tekort in het houden van Gods heerlijk Verbond. Onze schulden waarmee we schonden de tere verbondsverhouding. Niemand kan hier zijn handen wassen in ónschuld.

Christus leerde het alle kinderen des Vaders alzó bidden: Vader, vergeef heel die door ons verbroken verhouding, ons bréken van Uw Verbond door onze zonde van overtreding, onze misdaden; veel meer nog onze zonden van nalaten van het zwaarste der wet! Van geen volkomen liefde en gehoorzaamheid tonen.

Vergeef, dat is letterlijk: laat los, zend weg, Vader, onze schulden, het fatale tekort van ons in de verhouding tot U. Wie dit zo bidt, kan niet teren op de gebreken van de ánder. De Adam's kunnen zich niet achter de Eva's verschuilen...

Wie zo heeft leren bidden, doorziet ook de *schijnvroomheid*. Er is immers, juist met betrekking tot het stuk van de schulderkennis ook zoveel vroom zelfbedrog. Het klinkt erg vroom om te zeggen: de wereld is een chaos, alles ligt in het boze, en wij zijn allemaal goddeloos! Te midden van een kleurloze massa van zondaren behoeft tenslotte niemand zich dan te schamen, dat hij er ook bij hoort...

Lijnrecht tegenover alle schijnvroomheid staat de *gezonde* leer van Jezus Christus in de Schriften. Hij legt ons óók dit woord op de lippen van schuld en boete. Wij belijden hier: reken ons niet toe de misdaden van ons doen én laten, noch de slechtheid van ons hárt. Want wij kunnen u, Vader, de schulden niet betalen. Wij kunnen ze wel meerder maken, maar niet minder! Daarom roepen wij U aan om de door óns opgebroken weg weer te maken tot de opnieuw vrijgemaakte weg van ons kinderschap. Zó roepen we hier God aan, schuldbewúst. Wij, arme zondaren. Ik behoor daar ook toe. Zo erg, zo verschrikkelijk is het nu met mij gesteld. Hier is de ontmaskering. Wij moeten goed verstaan, dat onze schuld Gods oordeel en gericht over ons inroept. Dat betekend dus: wij weten geen andere weg meer dan deze, dat wij met God te doen krijgen. Alle wegen om onze schulden te betalen zijn opgebroken. Alle loketten gesloten. Met onze schuld kunnen we geen kant uit. Wij worden voor God gesteld en moeten met Hém klaar komen. Dit is de grootste en hoogste nood, waarin een mens komen kan, dat hij met zijn schuld voor Gods gericht gesteld wordt. En dat er geen ándere weg ter ontkoming meer overblijft. Dit is onze nood: niet dat wij hierin met onszelf bezig zijn, maar met de HEERE. Dat is heel wat anders, dan tobben en twifelen over de vraag, of ik wel zalig zal worden! Want dat is altijd nog gemakkelijker dan de belijdenis en de erkenning, dat ik mét mijn schuld voor Gods aangezicht gesteld ben. Zonder dat ik me voor Hem kan verschuilen. Wij staan met dit gebed dan ook midden in het leven. In ons persoonlijk leven. In ons kerkelijk leven ook. Het gaat er om, dat wij onze *schulden* zien. Het grote ontbrekende. Het niet-betaalde, dat toch betaald had moeten worden. Het dreigend fatale tekort!

En daarin is ook samenhang, gemeenschap met anderen, "Vergeef *ons* onze schulden". De zonde van ons allemaal, maar dat maakt het alleen maar erger.

David zag heel concreet zijn eigen, persoonlijke zonde (Psalm 51). Maar hij gaat zich niet verschuilen achter de erfzonde. Nee, hij schrikt van zichzelf. Zo ben *ik* nu. En dan weet hij, dat hij in ongerechtigheid geboren is, dat zijn moeder hem in zonde heeft ontvangen. Maar te scherper ziet hij: *ik* heb gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw oog. Van zijn concrete zonde gaat hij wel terug naar het begin, de oorsprong, zijn geboorte. Maar dat betekend voor David méér dan erfelijke 'belasting', waar de moderne wetenschap van spreekt. Het is met ons, broeders en zusters, veel erger, dan dat we met de psychiaters van vandaag zouden kunnen zeggen: wij zijn ziek.

Want ons leven is tot in de bron vergiftigd (NGB art.15). de boosheid hangt ons altijd aan. En ik sta nooit geïsoleerd – in de historie niet, maar ook in de zonden niet.

Dat alles komt wel heel scherp op ons af, als we ook eens letten op de plaats van deze bede om schuldvergeving. Christus leerde ons immers eerst vragen om brood, om verlenging en om instandhouding van ons leven. Maar wij weten op hetzelfde moment: zolang naar Gods raad en op ons gebed dit aardse leven duurt, blijft óók de zonde voortbestaan. Worden onze schulden dagelijks meerder. En dat zal de dagelijkse vraag om vergeving telkens opnieuw nodig maken. Geef ons... én: vergeef ons...!

Nee, wij praten de mógelijkheid van de zonde niet weg, maar erkennen bij voorbaat al dat die verlengd wordt! Maar zó geeft Christus ons het rechte gezicht op de schuldvraag. Hij heeft de bede om vergeving verbonden aan de broodvraag.

In de volle werkelijkheid van dit aardse leven, dat wordt verlengd, vragen wij hier om schuldvergeving.

Wij, arme zondaren.

Vergeef ons onze schulden.

Wat krijg ik het nu benauwd. Want ik kan de Heere mijn schulden niet betalen.

“De bede om schuldvergiffenis voor de kinderen Gods”

2. De rijkdom van onze verlossing.

Zo alleen kunnen we iets verstaan van de rijkdom van onze verlossing. Wij zien, dat we elke levensdag ons Gods toorn vergaderen als een schat. Die schuld der zonde moet worden weggedaan.

Is dat wel mógelijk?

Kán dat: vragen om levensverlenging, terwijl wij toch weten, dat wij zondaren blijven en steeds vergeving nodig hebben?

Daarop heeft de Schrift maar één antwoord. Dat kán juist, omdat het leven van Gods kinderen al verzoend is. Dit gebed gaat al uit van de verzoening, van de aangebrachte vrede. Want het is nu niet zo, dat wij elke dag weer beginnen als een bedelaar, als een verloren zoon, die nog maar zit te wáchten op verzoening. Maar wij bidden om ons dagelijks brood, omdat we óók mogen bidden om dagelijkse verzoening. Dat kunnen wij doen, omdat ons leven in dit lichaam al verzoend *is* door Christus bij God. Hij heeft beladen met onze schulden, voor Gods gericht gestaan. En waar Hij gestaan heeft, behoeven wij ons niet meer te stellen. Wij blijven nog in het lichaam der zonde. Maar óp dat lichaam is aan het begin van ons leven al geweest het water van de Doop. Als teken en zegel van de beloofde afwassing der zonde. Daar léven wij uit, iedere dag waarop we ons dagelijks brood eten. Dat lichaam *dient* de zonde niet meer.

Wij mogen tot God zeggen: Onze Vader. Wij zijn Gods kind, want met heel ons leven staan wij in Gods gemeenschap. En met heel ons leven staan we zó in Zijn dienst. Nu kunnen we verder leven onder de zon van Gods goedertierenheid in Jezus Christus. Wij mogen verder leven en daarom vragen wij vergeving. Onmiddellijk ná ons gebed om ons dagelijks brood. Zo bidden wij als Gods kinderen én knechten om vergeving van onze schulden. Want als wij zeggen, dat wij geen zonden hebben, dan bedriegen wij onszelf.

Wie leeft uit Gods verbond, wie z'n Doop en het Avondmaal ernstig neemt, die maakt ook met zijn dagelijkse én blijvende zonde volle ernst.

Zo heeft Jezus Christus ons leren bidden, vanuit de rijkdom van onze verlossing! Want nu Hij alles heeft volbracht, houd ik Hem alleen over als Borg. Hij heeft alle schuld voor mij betaald. En zo dikwijls als wij de vergeving der zonden, in de belofte van het rijke Evangelie verkondigd, met een gelovig hart aannemen, is onze schuld voor God bedekt.

Niet omdat God tot ons zegt: zand er over, maar omdat Hij ons publiek betuigt: Christus' bloed er over!

Hier, in deze vijfde bede gaan de bronnen van Gods genade open. Wordt het bewijs van de verzoening ons getoond. Nu weten wij, welk een dure prijs voor de zonde werd betaald, voor arme zondaren.

"Opdat Hij gevreesd worde".

Want nu zet deze belofte ons aan het werk. Op die vaste grond van Christus' volbrachte arbeid der verzoening. Aan het *begin* van elke dag weet ik het: hoewel deze dag nieuwe zonde en schuld in zich bergt en met zich meebrengt, toch begeer ik deze dag. Voor de schone dienst van God, en om Zijn lof te werken. Maar aan het *einde* van iedere dag weet ik óók: wat ik nu tekort deed en aan schuld maakte bij God, dat heeft opnieuw verzoening nodig. Dáárom vraag ik weer: Vergeef ons onze schulden, HEER, wij schonden al te snood Uw eer. Deze boosheid kleeft ons altijd aan; wie onzer zou voor U bestaan?

Maar bij U is vergeving!

Wij vragen, of God zijn ogen maar goed open wil doen. Wij smeken: Vader, zie ze staan, de schulden, noteer het tekort, er ontbreekt weer zo ontzaglijk veel aan. Zoveel, dat het genoeg is om door U verstoten en weggezonden te worden uit Uw verbond. Maar dan vragen wij óók: plaats nu die verdienste van Christus op onze rekening vol schulden. Wilt U met het kostbare bloed van Uw Zoon een *streep* halen door onze schulden: betaald!

Vader, zend weg, onze schulden, laat ze gáán, óm Hem, die om onzentwil wilde weggezonden, weggestoten worden van voor Uw heilig aangezicht. Open zo onze ogen voor mijn nieuw tekort, voor de vele gebreken en ellendigheid, die zich in mij bevinden, voor de zonden én zwakheid, die nog tegen mijn wil in mij is overgebleven. (vgl. Form. H.A.).

En dan spreken wij óók dit meervoud: *wij*. De schuld is wel persoonlijk, maar de zonde kan alleen verzoend worden door de Voorspraak, die wij *allen* hebben.

Nu, wij hébben een voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de rechtvaardige; en Hij is een verzoening voor onze zonden en niet alleen voor de onze, maar ook voor die der gehele wereld (1 Joh. 2:2).

Daarom moeten wij voor die blijde boodschap van de vrijspraak altijd dáár zijn, waar het volk vergaderd is. En waar het Woord der verzoening verkondigd wordt, waar die weldaad van de vergeving wordt geschonken!

"De bede om schuldvergiftenis voor de kinderen gods"

3. De maat van onze dankbaarheid.

Daar leren we ook de maat van onze dankbaarheid. "Gelijk ook wij...".

Die toevoeging leerde Christus ons immers niet, om onszelf een diploma uit te reiken. Maar het is juist de oorkonde van Gods genade. Daarmee zeggen wij dus niet: zo flink zijn wij, maar: zo sterk is God.

Waar toe dempte de Heere op uw gebed de kloof en zette hij u op uw hoogten?

Opdat we "als een bewijs van Zijn genade in ons opmerken, dat wij het vaste voornemen hebben onze naaste van harte te vergeven".

Het gaat naar déze evangelische maatstaf van Matth.6: "Indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw hemelse Vader úw overtredingen niet vergeven". Of zoals we het gelezen hebben in Lukas 7: "Haar zonden zijn haar vergeven, al ware het vele schulden, *want* zij betoonde veel liefde".

Gelijk ook wij vergeven.....

Nee, nog eens, dat betekent niet: Vader, wij hebben het al zo ver gebracht, dat het ons gelukt is een vijand lief te hebben, net als de humanist dat zegt. Of in de Kerk: Vader, we hebben als eens een keer 'gemeenschap' gezegd tot de mede-mens; en een conferentie gehouden met velen uit heel de gereformeerde gezindte, om samen te bidden. Wij vergeven elkaar toch - láát nu de eenheid dan komen, na onze gemeenschappelijke schuldbelijdenis én schuldvergeving! Want schuldvergeving is *nooit* het bedekken van Gods werk in ons leven of in het leven der Kerk. Schuldbelijdenis en vergeving maakt ons nooit blind voor de werkelijkheid van de antithese in deze wereld, door God Zelf gezet. En daarom niet voor de goede strijd.

Doch met die laatste woorden wordt aangegeven het vice versa in het Verbond! Dáárom kunnen we die tweede zin van déze bede nooit overslaan. Want naar de eventuele ondankbaarheids-maat, waarmee wij meten zal ons vergolden wórden!

Lukas schrijft zelfs: WANT wij vergeven die ons schuldig zijn. Daar wordt zelfs van een grond gesproken, van een voorwaarde, een conditie!

IS de Heere in Zijn genade dan niet altijd de Eerste? Ja, want het is Zijn genade, het werk van Zijn Geest, als bij ons het "gelijk" gevonden wordt.

Als bij ons de voorwaarde wordt vervuld. Wij zouden nooit onze schuldenaren vergeven, *tenzij* wij door de Geest Gods wedergeboren worden.

Toch mogen we rustig spreken van de voorwaarde voor de vergeving. Als we maar niet vergeten, dat god Zelf die grond gelegd heeft. "Wij merken op Zijn genade als bewijs".

Zulke 'bevinding' is uitwerking van het Woord der genade in ons.

Zeker, de Heere is altijd de Eerste, óók in Lukas 7, want Jezus Christus was de Eerste in het leven van die zondares. Haar gelóóf immers heeft haar behouden. En dan is Hij toch de Eerste, Die het geloof werkt mét het Evangelie van genade.

Oók in die gelijkenis van de ondankbare slaaf (Matth. 18) was die koning de eerste. Maar de EERSTE, blijft nooit alléén in het Verbond. Dan zweren we niet bij ons 'gelijk', maar dan bidden we het 'gelijk' van het Onze Vader. Gelijk ook wij vergeven. En niet *vergeten*? Hindert niet. Als u er dan dit maar mee bedoelt te zeggen: nooit zal ik die broeder ontmoetend, vergéten, dat de genade van de Heilige Geest mij zó machtig was, dat ik wel vergeven móést . . . Zó mogen we onthouden.

Uw en mijn vergevingsgezindheid moet klaar liggen, gelijk Gods vergeving reeds klaar lag van Golgotha af!

Zo leren we te buigen voor elkaar en elkaars voeten te wassen. Omdat wij eerst leerden buigen voor onze hemelse Vader. Hij is ons te sterk geworden.

Oók deze nooddrift zal de Vader vervullen. Hij zal deze bede verhoren. Hij zal het fundament der zaligheid niet onder onze voeten wegnemen, namelijk de enige offerande van Christus. Hij zal het verbond der genade met ons in eeuwigheid bewaren.

Ik geloof de vergeving der zonden.

Zo hoog Hij boven de aard de hemel vestte,

Zo ver het Oost verwijderd is van 't Westen,

Zo is Zijn gunst voor ons geweldig groot.

Een vader zorgt voor 't leven van zijn kindren,

Maar Hij neemt alles weg wat ons kan hindren

In 't leven en kan schaden in de dood.

(De Mérode, XXX Psalmen 46)

Amen.